

IVES GARRIC

**PASTORALA
ROÈRGUE**

PER

Revirada en lengadocian d' al Roèrgue Bas del

MAURICI ANDRIEU

Comèdia Occitana Tolzana

IVES GARRIC

PASTORALA PER ROÈRGUE

PERSONATGES

L' Àngel trompetaire.
Josèp, montaire de travadas metallicas.
Maria, la seuna femna.
L' Ase.
Lo Buòu.
Manset de las Trochas, buronièr retirat.
Lo Brigadièr Romegàs, cap de la brigada d' a Betelèm.
Lo gendarma auxiliari.
Lo Jove Pastre arroïnât.
La Jova Pastra arroïnada.
Lo Permièr Païsan false.
Lo Segond Païsan false.
La Femna del Segond Païsan (ròtle mut).
Felician Lampuson, jornalista correspondent del jornal local.
Ferrand Tustabolet, cònsol màger e conselhèr generald' a Betelèm.
Magalí, filha del Segond Païsan false.
Mohamed, lo seu companh.
Maria Magdalena, publicitària.
Toenon de las Gençanas, cabretaire.
Lo Punc.
L' Òme Mut garit.
Lo Dròlle malurós.
Lo Desconegut.
Gaspard (ròtle mut).
Melquiòr (ròtle mut).
Baltasar (ròtle mut).

Per Danièla.

ACTE PERMIÈR

L' ÀNGEL

Ieu, dins aqueste afar, soi l' àngel trompetaire. Òc... zo sai ben: vos fau rire... M' auriatz puslèu pres per un pastre d' al Larzac o d' al Causse Negre. Amb aquestas patassas, las gautas rojas e lo berret sul cap, m' emmagenàvetz pas plan en querubin. E aquel biais, quand m' aublidi, de me metre a rotlar las èrras nimai agèssi dins lo cais totes los ròcs d' a Ròcalaura ! Amb un accent aital, pas un sol serafin me vodriá pas dins la seuna corala !

A ! los li vodriá veire un brigat, aici, los ivèrns, totes aquelles angelons de salon, bufarèls, pèlrossets e morreròses. Tot juste se son bons, amb la borra fòla de las lors alas, a far los parpalhòls pels òrts d' al Paradís.

Ieu, aquò 's de plomas de tartana qu' ai per l' esquina. Paupatz me aquelas remijas: duras e copentas coma de lamas de laguiòla ! Amb aquò, la tormenta pòt bufar !

La tormenta, tot juste, seriá pas qu' a mitat estonat se veniá pas a se levar d' aici un moment... Vesètz aval, jos la luna, aquela nèu que comença de fumar ? Pel meu temps, li vesi ben enquèra pro plan. Li vos podetz pas enganar an aquela posca, laugièira coma de vapor, que los dets del vent coménçon de semenar... Zo vos disi: dins mens d' una ora, aquò va estufar ! A ! parlatz me d' un ser de Nadal ! Dejà que lo freg me sòuda la pèl de las mans sul coire de la trompeta... Cal èstre mitat calut per s' anar ajocar, amb aquel temps, sus la truca pus nauta d' Aubrac ! Cada an me recapti darrèr aqueste grifol. D' aici, pòdi veire dusca al Plomb de Cantal e dusca als causses, e soi solide de mancar pas lo moment... (un temps) D' un còp, lo cèl se farà clar. La nuèch vendrà bluia. Una lutz tan doça tombará de las estèlas. E emmantelarà tota causa sus tèrra. Las quites pèiras dels paredons que galòpon pel planòl semblaràn pas tan rufas.

Alèra, saurai que lo temps es vengut. M' empegarai l' embuc de la trompeta sus las pòtas. E bufarai ! Bufarai coma s' aviá dins lo bufet áutan, cisampa, marin e vent folet ! E serai lo permièr, dabans totes las ràdios, totes las televisions, a anonciar al monde la novèla bèla qu' espèra !

Mès li a pas res que prèsse enquèra... Cada còp aquò 's aital: ne sònii tant tota l'annada, d'aquel moment bèl de glòria, me triga tant de li èstre qu'arribi totjorn tres o quatre oras en abans. Urosament qu' ai portat dins la museta de qué me desjalar un brigat la gargalhòta.

E de qué vos disiá ! La pausa aurá pas durat tant coma si pensavi... Òi ! òi !... òi !... Patissi per parlar e per tornar prene l' alen, amb tota aquela nèu que me dintra dins lo cais... dins los traucs del nas ! Amai li se vei pas pus ! Recoquin de recoquin, qu' aquel vent es glaçat ! Ai las aurelhas coma de veire ! Daissatz me m' aplatussar contra lo meu grifol !

Mès... mès... ne soi a pèrdre la bola o qué ? De segur que degús seriá pas pro capbord per se venir aventurar dins aqueste país amb aquela tormenta ? Chut ! Escotatz ! Aquò 's ben plan un bruch de motor que lo vent pòrta, de còp en còp, entre dos estufals ! Òm diriá una Dos Chavals ! Amai avança a bassacadas coma s' anava calar ! Jès Nòstre Sénher, li a pas que sonca de paures per ajure una autò qu' amenaçe de tombar en pana dins los moments defecilles ! E mai defecille que l' afar que s' aprepara, cresètz me, aquò s' enventa pas. D' acòrdi, cal ben que las Escrituras se complígon. Mès aquí, francament, lo Bon Dieu passa l' òsca. O alèra, sap pas çò qu' aquò 's qu' una tormenta !

A ! paures fantons... s' aviá pas d' uèlhs d' àngel, creiriá pas jamai çò que vesi ! De qué fa aquí, aquela dròlla, gròssa dusca al còl, a saltar e tressautar dins aquel rascle pòirit ! Es blanca coma una pelha. Se reten de cridar de tant que patís. De tant qu' es panicada, la paurona ! D' una man eissuga la buga de sul parabrisa, de l' altra, se ten lo ventre. E el, a costat, ne mena pas large al delà. A las mans acrancadas al volant. Amb las ventadas, li vei pas pus luènh que cinquanta centimètres. Ròtla d' a pas, en assagent de demorar sul camin. Amai lo freg, susa a teches que li ràjon per la barba. Li parla, doçament, per dire de la rassegar.

JOSÈP

Ages pas pensament, pichinèla meuna ! Ages pas páur, colomba polida ! Fenirem ben per arribar endacòm ! Al vilatge que ven, nos tampèm. Me lanci sus la permièira ostalariá. E, dimenjada de fèstas o non, calrá ben que nos tròben una cambra. Rai se n' i a pas que sonca amb sala d' aiga ! Partirem sans pagar se podèm pas far autrament...

MARIA

Josèp !

JOSÈP

A ! Maria ! Maria ! Que me 'n vòli ! Mès que me 'n vòli de t' ajure pas daissada a l' ostal !

MARIA

Tota sola pendent las fèstas, Josèp, dins aquela tor de dètz e uèch estatjas que li coneissèm pas degús ? Soi ieu que te fèri la vida dusca que me prenguèssas. Lo gineco aviá dich que se passariá pas res dabans tres setmanas...

JOSÈP

Una fotuda andolha... aquel !

MARIA

Josèp ! Tu que siás pas ges sevère de costuma... Aprèp tot, benlèu qu' aquò 's pas qu' un semblant d' alèrta... Òm diriá que patissi pas tant...

JOSÈP

Òc òc ben, nieiròta, aquò va anar ! Aquò va anar ! Te fagas pas de missant sang... (un temps) Empacha pas qu' auriá pas calgut que t' escotèssi ! Dins lo teu estat, seriás estada plan melhor a l' ostal. E ieu, s' èri pas estat lo darrèr dels innocents, li seriá demorat amb tu !

MARIA

Aublidas que podiás pas causir, Josèp ! A l' ANPE, te tenguèron ben de dich: aquela plaça, es a prene sul pic, o a daissar. Sabes ben que son pas los montaires de travadas metallicas que máncon sul mercat...

JOSÈP

E que vau arribar en fin de dreches... Òc ben, Maria, es vertat... A ! lo jorn que nos trobèrem, s' aviá porgut preveire dins quana galèra t' anavi menar...

MARIA

Parles pas aital, Josèp !

JOSÈP

E aquí qu' aquò avança pas mai ! Nimai vòl pas far en rèr tanpauc ! Assagi un còp de permièira... Vai te far fotre !... Bon, davali per veire çò que se passa... Sustot botges pas, nieironèla ! Demòra te plan al caud. E t' afòles pas... Nos vau tirar d' aquí en mens de tres menutas...

L' ÀNGEL

De qué crei de far, aquel paure òme ! A pas una quite pala dins lo còfre de l' autò... Pas un quite parelh de bòtas ! A bona mina, pecaire, amb las seunas cauçaduròtas de vila, dins la nèu dusca als ginolhs ! E degús, de segur, li espliquèt pas que sustot caliá pas sortir del seu veïcule pendent una tormenta ! Aquò 's un còp a virar en rond dusca que la cisampa vos congèle. Òi, òi, òi ! Tant d'imprudéncia me fariá venir la carn de pola se l'aviá pas dejà... Aquò li es, a ganhat ! L'avètz aquí sul cuol en plen dins la congèira ! E lo vent li pren lo bonet per tot arrenjar...

JOSÈP

Bon vent ! E lo molin que cala, ara ! Dins aquesta purèia del diable, soi pas capable de trobar lo quite capòt ! A ! Fotut país ! Salopariá de banhòla, tè ! E l'autre, aquí, aquel gineco... qun ase ! Mès qun ase !

L' ÀNGEL

Òc ben, d'acòrdi, òm lo pòt comprene ! Pr' aquò... se crei qu' aquò 's amb de bramals aital que la se va ganhar, l'aureòla ! Mès... a prepaus d' ase, tot juste... Figuratx vos que n' i a un pas luènh d' aici ! Un de vertadièr, tot gris, amb quatre patas, una coeta e una crotz negra per l'esquina. Se ten plan recaptat, darrèr de parets espessas d'una cana, dins aquel masuc vièlh, aquel buron, aval, jol fau bèl que las ventadas brandisson coma un prunièr. E non, plan solide, que soi bèstia: los podètz pas veire... (un temps) È ben ! ieu... me tiraretz pas de l'idèia que tot aquò put al còp montat ! A costat de l' ase, li a un buòu ! Òc ben, perfèctament ! Un fotal de buòu d'Aubrac, rossèl, amb de banas coma un cèrvi e de ronds negres al torn dels uèlhs. Discúton totes dos. Amai áun ben pro l'aire d'èstre coma cuol e camia ! Amai se fáun semblant de se picanhar !

L' ASE

I an ! I an, l'amic ! Espèri que d'aquestas darrèiras vint e quatre oras, auret pas tròp forçat sus l'ensilatge. Quand aquel paure nenon arribará, nos l'anèssetz pas aufegar en rotent de pudissina de chocrota !

LO BUÒU

E vos demandi, ieu, a quana salça avètz acomodadas las calcics del vòstre dejunar ? De tota faïçon, sai pas çò que vos metètz dins la caudièira mès, per tant que de me donar un caufatge d'aponch, auriáun pogut trobar milhor !

L' ASE

È ! Caufatge d' aponch tu permier ! Veirem qun alen estima lo mai, lo piètre ! E amb ieu, au mens, la momà tremblará pas a cada segonda de la páur que lo seu enfanton siaga espotit per l' onglon d' un patafòl...

LO BUÒU

De qué ? Tòrna zo dire un brigat, asenàs de molin de farina d' aglands ! (un temps) ... leu, an aquel pietron, li te bufarai tan doçament sus las manetas qu' aquò lo farà rire de contentament, tot en dormant ! Li te passejarai suls pès un morre laugièr coma lo permier rai del sorelh. E quand plorará, farai esprès de me passar la lenga dins las narras, per l' amuser. Aquò, en general, los dròlles, aquò lor agrada.

(un temps, coma se parlent entre el) Òc ben, è ben, en atendent... t' ai un trac que !... Quand venguèron sus l' estiva, a la davalada passada, me dire qu' augan me 'n tornariá pas amb los autres, per Sant Giraud, auriá fugit als quatre fèrs, s' aviá sachut çò que m' atendiá ! Enfin, pr' aquò ! Sai ben que de buòus, ne demòron pas gaire al jorn de duèi. Mès n' auriáun pogut trobar un de pus capable que non pas ieu ! leu que, a part de montar a las estivas, soi pas jamai sortit d' al meu trauc ! Solide que vau far rire, dins lo país !

L' ASE

La solucion, aquò èra benlèu de remplaçar lo buòu per un tractor, a la grecha...

LO BUÒU

E l' ase per una carriòla, de segur !

L' ASE

Mès vos senhali, l' amic, que será l' ora dins un res de temps. E se volèm ajure l' aire un brigat degordits, quand será lo moment, fariàm melhor de repetar la scèna, en plaça de desparlar coma doás japairas. M' arribèt ben quauque còp de portar de drollasses a chaval sus l' esquina, pels òrts publics. A part aquò, coneissi pas res de res a la pediatria, ieu tanpauc. Alèra ... assagem nos a bufar amb tota l' eficacitat e la delicatessa que convénon. Aquel moflet, se veniá a atrapar sonca un raumàs de ma falta, jamai zo me perdonariá pas !

Alèra, per veire... será jagut aici, sus aqueste emmont de palha... leu, naturalament, me placi a sa drecha... Vos, vos metètz de l' autre costat...

LO BUÒU

Plèti ? Perdon, perdon ! E perqué, sioplèt, aquò seriá vos, que seriatz obligatòriament a la drecha del nenon ?

L' ASE

È ben pr' aquò... Es ben plan daumatge que vos calgue metre los ponches suls "is" ! Tornatz donc legir las Escrituras e li a d' evidéncias que vos sautaráun als uèlhs... Que sachi, aquò 's pas un buòu qu' aquel fanton causirá per lo montar, quand será vengut bèl e que farà la seuna dintrada triomfala a Jerusalèm...

LO BUÒU

Alèra aquí... Vesi pas lo rapòrt !

L' ASE

Ieu si ! E la plaça de drecha me reven !

LO BUÒU

Aquò 's çò qu' anèm veire !

L' ÀNGEL

Daissem aquelses dos reglar los lors comptes entre elses. Ieu, aquò 's lo coble, aval, dins la veitura, que me fa far de mai en mai pensament... Josèp a fenit per comprene que se tirariá pas tot sol d' aquela congèira. Es tornat montar prèp de Maria dins la lor Dos Chavals plena de corrents d' aire glaçats, e que lo vent brandís coma una simpla boita de carton. Sémblon dos naufragats sus una còca de nose al mièg de la tempèsta. De tant que patís, Maria a pas mai la fòrça d' ajure páur. Se planta las onglas dins las paumas de las mans per cridar pas. Josèp claca de las dents sans quitar de susar a teches...

Mès... aquel paure òme, quana mosca lo fissa ? L' avètz aquí que davala coma un falord de la veitura ! Cor de l' autre costat, duèrb la portiera...

JOSÈP

Vèni Maria ! Prompte ! Acranca te al meu còl... aital, va plan... Ara, daissa te anar sus la meuna espatla...

MARIA

Ne pòdi pas pus Josèp !

JOSÈP

Espèra, mon cur... te vau portar... Aquí... Crentes pas res... Ages pas páur ! Sabi ont anèm anar...

L'ÁNGEL

Aqueste còp, òm diria qu' es lançat, lo Josèp ! Amai la tormenta que l'empacha de li veire a dètz centimètres e que li copa l'alen, amai lo freg que lo sarra coma dins un corset, marcha drech davant el. A cada pas, s'enfonsa dins la nèu dusca mièja cuèissa... Mès avança, avança... Arriba al bòrd d'una sòrta de comba... Davala pel travèrs, quora lisent, quora trabuquent... Li a un fau bèl amb de bramals plen las branca. E... Amai per ma fe !... È ben aquela, me 'n dobtavi dempuèi un moment ! Ne sètz testimònis, non ? Vos sovenètz de çò que vos avia dich totara ?

L'avètz aquí... davant lo buron, lo Josèp, amb dins los braces una Maria qu' es gaireben estavanida e que se plang doçament. Buta la pòrta d'un còp de pè...

L'ASE

I an ! I an !... A ! mon Dieu, los avèm aquí !

LO BUÒU

Di... Dirai enquèra pus mai: los aquí... los aquò... è ben... los avètz aquí !

L'ASE

È ben... I an ! I an ! mas que... nautres... voldriatz que comencèsem de bufar sul pic o... è ben... s'estimàvètz mai qu'esperèsem un brigat ?

JOSÈP

Vautres dos... aquò 's plan lo moment ! Anem, de vent ! Mosètz vos d'aquí ! Defòra, podretz bufar tant coma vos ditz...

MARIA

Las bravas bèstias... Non, Josèp, pas amb aquel temps !

JOSÈP

Bon, demoratz... demoratz... Metètz vos dins un coet e, sustot, bogèssetz pas pus... Mès la pòrta, sang de grelh ! Tornatz me barrar aquela pòrta !

L' ÀNGEL

Es aquí, es aquí lo Temps de l' Esperença !
Lo Temps que l' Enfant ven sus la palha.
La palha rossèla nolenta de las palhadas
que li rónion las bèstias sadolas.
Aquela, mosta, d' a las prions.
La palha dels blats madurs meissonats dins la jòia
e de las espigas batudas de granissa.
La palha del pan blanc
e del pan negre.
La palha estrissada
de las meissonairas escodèiras,
aquela de las gavèlas e dels volams.
La palha d' als terrafòrts
de las garbièiras prospèras
o d' a las calhaudièiras estèrlas.
Aquela d' a las escudariás de castèl.
La palha d' aur modèsta
qu' enlusís los estables pus paures.
Ven sus la palha, l' Enfant Sauvaire !
Sus la palha color d' estèlas e de sorelh
que rend als ivèrns
un quicòm de la calor dels estius.

Mès... mès... aquò' s fach ! Aquò' s fach ! A cridat ! L' ai ausit ! L' ai ausit ! A cridat, vos disi ! L' Enfant es aquí ! L' Enfant es nascut !

Glòria ! Glòria a Dieu al pus naut del cèl ! E patz sus tèrra als òmes de bona volontat ! Es nascut ! Es nascut l' Enfant Divenc !

(S' ausís l' àngel sonar longament de la trompeta. Unses còrs ressondísson aici e là).

ACTE SEGOND

L' ÀNGEL

A ! Quna nuèch ! Quna nuèch ! La tormenta s' es repasimada d' un còp. Amont, las estèlas áun pas jamai tant calelhejat. L' aire es doç coma a la fin de la prima. E pr' aquò, la nèu fond pas... Mès ieu, aquò 's pas aquelses capricis del temps que m' estónon lo mai. Per plan dire, cada an se passa aital. E ça que la, amb la vòstra permissión, vau tombar la canadiana. Començariá lèu de tressusar jos las alas... Aquí... Podèm contunhar aqueste reportatge en dirèct... Ont n' èri ? A ! òc... È ben, maginatz, degús me voldrá pas creire dins lo país quand contarai qual vesi arribar, aval, bon permier a la pòrta del buron ! Lo Manset de las Trochas ! Òc ben, tot juste: Lo Manset de las Trochas ! Alèra... se dins aquesta grecha fasiá besonh d' un santirolet per la foto ! A non, agachatz me lo pelhandra ! A !... sap pas se vòl dintrar. A butada la pòrta puèi s' es tampat sul pas la casqueta a la man.

De suspresa, l' ase e lo buòu áun levat lo nas. N' aublídon de bufar sul dròlle.

LO BUÒU

Meeeu ! Aquí de vesita a çò que semblariá !

L' ASE

I an ! I an ! È ben mon colon... s' aquò 's aquò los Rèisses Mages que nos 'n áun avisats !

LO BUÒU

Per un rèi – mager o non– òm diriá pr' aquò qu' es puslèu mal rasat...

L' ASE

E te sai pas ont a crompadas las bòtas, mès...

JOSÈP (los copent)

Vos voletz calar, un brigat, bogres de patufèlas ! Anatz desrevelhar lo

piètre ! En plaça de vos degalhar l' alen a devolzar de fadesas, fariatz melhor de l' escaufurar.

Cal que tot lo monde àjon lo drech de venir dusca al seu brèç.

(Al desconegut) Mès dintratz... dintratz donc, brave òme... Venètz veire aquel nenon s' es polit, s' es graciós !

MARIA

Òc ben, paure amic... Avançatz... Agèssetz pas páur...

L' ÀNGEL

È ben... aurá d' astre, la Maria, se se venga de lo sarrar ! Trobariatz pas pus sauvatge que lo Manset de las Trochas. A dich de viure tot sol, dins lo seu vilatge abandonat, sus un penjal de boralda, n' i a per se demandar s' auriá pas un brigat... virat canturla. Fa au mens vint ans qu' a pas mai parlat a degús. Cada prangièira, se 'n va gardar pels travèrses d' a Bonafont . Tanlèu ausir arribar quauqu' un, te planta aquí las cabras, e a córrer per se rescondre ! Per lo susprene, se cal aprochar a pas de cat, darrèr los aubres, quand pesca a man tasta dins lo riu. Las trochas, aquò 's la seuna especialitat màger. S' apèla Amans e aquò 's en rason d' aquela passíon que l' áun flocat de l' escais de " Manset de las Trochas ", " Amanson de las Trochas ", se volètz... Mès esperatz... Daissatz me escotar... S' es vengut aginolhar al ras de l' Enfanton ! E li parla... a sota votz, doçamenton, un brigat coma se se parlava entre el.

MANSET DE LAS TROCHAS

Grandmarcé ! Ò ! Grandmarcé, nenon ! As causit aqueste endrech per venir al monde ! Gràcias a tu, ara, soi pas mai tot sol !

Totes son partits, d' al meu vilatge. Se 'n anèron fa bèl brieu. Lo ser... soi tan perdut, me senti tant e tant abandonat al mièg de totes aquelles ostalses voides, que vau al cloquièr sonar l' Angèlus per ieu tot sol. Sonca per ieu que, de malícia, me tarri coma un pòrc singlar, aval, al fons dels bòsces. Fau defèci, coma un pudís...

Aquesta nuèch, quand ai comprés qu' èra enfin arribada, l' ora benesida, quand ai sachut qu' èras aquí... a córrer ieu... a córrer coma un perdut dusca al cloquièr. E te 'n ai campanejat un de trelhon... a brand, a ne far escabelar lo cobèrt ! E puèi... soi aquí. Sabes, soi de l' endrech. Lo camin d' aqueste buron, lo coneissi de cap. Aicí, fèri lo rol, lo vedelièr, lo pastre, puèi lo cantalés, pendent vint ans, del temps qu' èri jove. Pòdes creire qu' èrem de rudes ! A l' epòca, aquò nos auriá fach plan rire d' emmagènar un nenon novèl nascut, tan ròse e tan fragile, dins aquesta pèça que li nos crebàvem per aprestar lo lach pel formatge. De te veire, aquí, aquò 's coma se, d' un còp, tota la tendressa de la tèrra me tombava dessús, coma se m' empenava

la vida... (un temps) S' èri partit, ieu atanben, de segur qu' auriá trobada la meuna... Una que m' auriá aimat e que m' auriá donat un nenon polit, coma tu...

(A la Maria) Mès digatz, bona maire, quand será pus bèl, lo m' enviaretz, quauques jorns, per las vacanças ? Lo me daissaretz venir, non ? L' aire de la montanha li donará de colors... Lo prendrai per gardar las cabras a la broá del riu. Li talharai de molins dins de brancas d' aulanièr. E li ensinharai a sortir las trochas... a man tasta.

LO BUÒU

Meeeu ! Ne vòl far un braconièr coma el !

L' ASE

I an ! I an ! Es aquò... fisèm li l' educacion d' aquel dròlle ! (Se contrafent la votz, coma un recitaire) A dètz ans, Jèsus es verbalisat pel gardapesca...

LO BUÒU (sul mème ton)

Meeeu ! E a dotze, pana la permièira mobileta...

MARIA

Mès qué son barjacaires, aquelses dos ! Sans trantalhar, lo li fisariá, lo meu enfant, an aquel òme !

(Al Manset) Plan marcé, brave amic, per aquel convit tant aimable... Mès... avèm léser de li pensar, cresètz pas ?

JOSÈP (quauque brigat despacientat)

Òc òc ben ! Avèm ben léser de li pensar !

MANSET

Op ! Aquelses galhards créisson pus viste que si se crei. Veiretz que lèu arraparà als aubres... (Se virent devás Maria, tot en furguent dins la seuna museta) En atendent, vos ai portat... ò ! pas grand causa... çò qu' aviá jos la man dabans de partir... aquelses tres o quatre cabecons de las meunas cabras. Mès me 'n directz de novèlas.

JOSÈP (se sasiguent del paquet)

Alèra aquí... Aquò podiá pas milhor tombar ! Ieu, que totas aquelas emocions m' áun donat apetit...

L' ÀNGEL (riguent)

Me demandi ben plan çò que li calriá, al Josèp, per li copar l' apetit ! Amai a ieu que, s' èri pas en servici, me fariá pas pregar al delà per li far rampèu sus aquel sicut. A !... res que de los veire, aquelses cabecons ... (un temps, cangent de ton, pensamentós) Tè, tè, tè ! È ben sai pas s' aquò 's l' odor d' aquelses formatges que los atira... en tot cas, aquí los gendarmas d' a Betelèm ! Òu ! lo brigadièr Romegàs en persona, al volant de l' Estafeta ! Aquò m' estona pas ! Aquel, òm se demanda se pren quauque còp lo temps de dormir dins lo seu lièch. E velha que velharàs... Contaròtla que contarotlaràs... Patrolha que patrolharàs... De jorn coma de nuèch, l' avètz al prètzfach. Sustot dempuèi que velha los galons de major dabans de se retirar. E podètz èstre tranquilles: res de çò que se passa dins lo país li escapa pas. A pròva, ça que la: li aurá pas calgut cent ans de diminges per s' amenar. E fa sègre un paure jovenòt de gendarma auxiliari qu' a pro pena se pòt téner los uèlhs dubèrts.

LO BRIGADIÈR

Op ! Op ! Op ! Aquel masuc amb de lum... aquò put qu' enfalena a la violación de domicili, o li me coneissi pas pus. E amb efracción a la clau, s' aquò se tròba. Gendarma... m' es avís que nos anèm pagar una arrestación plan polidòta per present de Nadal !

LO GENDARMA (que s' es aconsomit e que canturleja en sonient)

... amb de juguets per milièrs,
Aublides pas lo meu sabaton...

LO BRIGADIÈR (bramant a plec de gargalhòl)

Gendarma ! Anem, gendarma, desrevelhatz vos ! Aquò 's pas lo moment de soniassejar ! Nos anèm tampar e daissar subsequentament aici lo veïcule de dotación. Arribarem a pè sus l' objectiu, manièra d' emmaurar pas los suspèctes. Gendarma... anem, de nèrvi, fotre de fotre ! En avant... marcha ! Una doás ! Una doás ! Una doás !

L' ÀNGEL

Pels pasturals, amb de nèu dusca a la cench, n' áun per un brieu dabans d' arribar a la grecha. Sans comptar que lo brigadièr va tombar sus la Dos Chavals qu' es garada tot prèp d' aquí... En passant, se podrá pas endurar: caldrá que relève lo numèro sus la placa mineralogica, que s' assegure que li a pas cap de cadavre dins lo còfre, puèi que verifique se los pneumatiques son pas lises e se los lums fonccionon coma cal... (un temps, escotent, susprés) Ausissi de bruches de passes prèp d' al buron !... E d' ont

sòrton, aquèses dos ? Los aviá pas vistes s'aprochar de tant que ràson las parets, de tant que díntron lo cap dins las espatlas...

LO JOVE PASTRE ARROÏNAT (se tampent davant la pòrta)

L'estèla s'es arrestada al dessús d'aquela pòrta !

LA JOVA PASTRA ARROÏNADA

Alèra aquò 's aquí que nos cal dintrar !

LO JOVE PASTRE (tot en dintrent dins la grecha)

Aquò serà lo darrèr lindar qu' aurem l'ocasion de passar dins aqueste país...

LA JOVA PASTRA (un còp dins lo buron)

Sabes... aquel paure monde son a plánger enquèra mai que non pas nautres...

LO JOVE PASTRE (que s'es sarrat de l'Enfant Jèsus)

Enfanton, aquesta nuèch sèm maluroses perque nos cal partir.

LA JOVA PASTRA

Sèm los pastres. Sèm los joves pastres arroïnats.

LO JOVE PASTRE

Venèm de delà la ribièira... d'als Causses, en aval.

LA JOVA PASTRA

Delà ièr, vendèron la nòstra bòria a l'enquant, amb tot lo tropèl...

LO JOVE PASTRE

De fedas qu'aviàm metudas d'annadas per las seleccionar.

LA JOVA PASTRA

Tot lo nòstre temps, tot lo nòstre argent èron passats dins aquel tropèl. En dètz ans, prenguèrem pas una quite setmana de vacanças...

LO JOVE PASTRE

Nos endeutèrem dusca al còl per poder produire mai... e totjorn mai !

LA JOVA PASTRA

Sonca que quand los quotàs nos tombèron dessús, èrem pas enquèra pro competitius...

LO JOVE PASTRE

Tenguèrem lo còp dos o tres ans de mai... E puèi porguèrem pas pus pagar los deudes... (un temps) L'aimàvem pr' aquò, aquel país... Quauque còp m' arribava de montar dabans jorn sul puèch, darrèr l'ostal, juste per veire lo sorelh se levar al dessús del causse...

Tota la vida, aviá volgut èstre pastre, ieu. Aquò 's coma lo nòstre cabdèt. A sièis ans, sonia pas que sonca de fedas e sap totas las dralhas de la contrada...

LA JOVA PASTRA

Anèm anar quèrre de trabalh en vila. Espèri de ne trobar coma sirventa... Nos calrá d'annadas per remborsar totes los deudes... (un temps) Enfanton, aquesta nuèch ai pas qu'una causa, sonca, a te demandar: garda nos ensemble e en bona santat. Siaga lo pastre de la nòstra familha.

LO JOVE PASTRE

Enfanton... garda nos l'espèr. Qu'un jorn benlèu agèssem de tèrras tornar e que tornèssem trobar un tropèl...

LA JOVA PASTRA

En passant, t'avèm volgut ofrir aqueste anhelon... Lo baile s'es pas trachat de res, se que non l'auriàm pas porgut prene.

LO JOVE PASTRE

Veja consí es polit... O puslèu consí es polida ! Aquela anhèla farà una feda estrà !

(un temps cortet) Enfanton, garda atanben totes los tropèls dels Causses... aquelses dels paures, se ne demòron, coma aquelses dels riches. Met lor jos la dent d'aquelas èrbas que ne son gromands e que perfúmon lo lor lach...

Qu'al solelh colc, la posca de pels camins lor faga una aureòla. E qué totjorn, ont que siguèssem, gardèssem al fons del cur la patz dels pastres

tornent claure lo lor tropèl sadol. Aquela beluga d'espèr que venes de far nàisser, apara la, Enfanton...

LA JOVA PASTRA

Enfanton, zo te demandèm. Exaudís la nòstra pregària.

LO BUÒU

Meeeu ! Per de fedas, pr' aquò... Tròbi que ne fáun ben tot un plat...

L' ASE

I an ! I an ! Cala te donc, innocentàs de las islas ! se vei ben qu' as pas mai de sentiment qu' una bòta de lusèrna. Ieu, tè... n' ai los uèlhs que se bànhon... que soi obligat de virar... de virar lo cap per pas... per pas... per trempar pas lo Piètre coma una sopa...

L' ÀNGEL (fintent al luènh, l' agach fixe)

Vesi... vesi, aval dins la nuèch, plan luènh de l' altra man de la ribièira... plan luènh pel mièg del cause... una bòria amb un cabanat tras que bèl e tres tractors gròsses dejós... Una bòria amb un estable de las fedas gris, long coma un jorn de nèbla. L' ostal del mèstre raja de lums brandents nimai una marrida estèla bufèca. Dedins, son ataulats dos òmes. E chàrron.

LO PERMIÈR PAÏSAN FALSE

Comptavi pas que tendriáun tant de temps !

LO SEGOND PAÏSAN FALSE

Òc ben, coma dises... M' enfin, las lors tèrras, las avèm !

LO PERMIÈR PAÏSAN FALSE

E a bon mercat...

LO SEGOND PAÏSAN FALSE

Vòls dire: per un bocin de pan !
(rison gras).

LO SEGOND PAÏSAN FALSE (contunhent)

Ò... aquelas quauquas ectaras de mai... aquò canja pas grand causa a la meuna proprietat... Ni a tu tanpauc a la teuna, non ? M' enfin, aquò nos va permetre de téner quauquas bèstias de mai.

LO PERMIÈR PAÏSAN FALSE

E puèi... te vau dire: aquò fenissiá que me fasiá quicòm de lor veire tirar la lenga, aital... Sustot la femna, la paura ela. De tant trimar, n' èra venguda magra coma una claupèire...

LO SEGOND PAÏSAN FALSE (s' espofinent)

As rason. Val milhor qu' ánen crebar de misèria pus luènh ! Anem... te' n tòrni metre un tech de mai... A la bona nòstra ! Baste los manja quand n' áun se despàchen de plegar e de fotre lo camp. E que tot lo país nos apartenga lèu !

L' ÀNGEL

La femna d'aquel païsan false es siècha jos la lampa, al salon. Escota e ditz pas res. Fa de setmanas, de meses, que se cala. Dins lo seu coet, sans menar bruch, tricòta un vestidor de nene. Garda enquèra dins las aures las insolentariás, los mots afroses, que lo seu òme escupiguèt, fa d'aquò cinc o sièis meses. Aquò èra un ser aprèp sopar. Magalí la lor filha, e Mohamed, l' obrièr agricòla que trabalhava chas elses dempuèi tres ans, èron dintrats en se tenent per la man. Magalí aviá dich que s' aimàvon, que n' aviáun pro de se rescondre e que voliáun viure ensemble per totjorn. Mohamed tremblava. Quand se fèt tractar de bicòt e de puta de bonhol, venguèt sonca un pauc pus palle. Respondèt pas res. Sortiguèt, lo cap naut. Magalí lo seguèt. Dabans de passar la pòrta, ausiguèt lo seu paire l' apelar "salòpa" e li cridar que jamai pus la voliá pas tornar veire.

De còp en còp, elas, se telefònnon...

LO SEGOND PAÏSAN FALSE (se virent a mièg devás sa femna, provocator)

Òc ben ! Òc ben ! Que tot lo país nos apartenga ! Que pénjen la cacibralha ! E qu' un jorn, demorèssem entre Franceses, nom de Dieu !

L' ÀNGEL

A ! Coma diriá la memin: quantes de salòps lo bon pan noirís cada jorn ! Tè ! Daissatz me lèu lèu me tornar virar devás la grecha !

(un temps, desaparulat) E patatrac ! Juste al moment que lo brigadièr Romegàs arriba ! Aquel d' aquí, l' aviá aublidat del tot al tot.

Mès... mès... de qu' es aquò que lo pren ? De qu' es aquela mosca que lo fissa ! Aquí que se met lo quèpi jol braç e que se va aginolhar prèp de Jèsus ! Se tusta lo pitre a bèlses còps de ponh. E ausissètz lo se plorar coma una Magdalena !

LO BRIGADIÈR ROMEGÀS

A ! la vaca ! La vaca que soi ieu ! La pus polida vaca de tota la marescaussada !

LO BUÒU

Meeeu ! De qu' es aquò enquèra, qu' aquelses josentenduts bestiasses !

L' ASE

Chut ! I an ! I an ! Copes pas lo fiál d' un juste pentiment !

LO BRIGADIÈR (contunhent)

La vergonja m' acranca ! La vergonja m' aufèga ! Se sabiatz... se sabiatz los plasers que me fèri a demandar los lors papièrs a tot lo paure monde que crosèri sul meu camin ! Tè, Bona Maire, aquí, presentament, pro que me retenguèssi pas... è ben, vos demandariá los vòstres ! E aquelses del Josèp ! Amai, tant que li soi, aquelses del Pietron ! D' ont mai que, sans vos voler mancar, avètz ben totes tres lo morre un brigat bronzat... A ! se vos podiá espitlar un brave verbal coma vagabonds !...

JOSÈP

Mès non... mès non... Maginatz, brave òme, fariatz pas aquò...

LO BRIGADIÈR (totjorn plorent)

Afirmatiu, paure Sant Josèp... Si ben ! Si ben tant ! Se vei ben que me coneissètz pas ! E s' avia lo bon astre, digatz, que mánquen quauques còps de tampon al vòstre quasernet antropometrique !...

Mès enquèra... tot aquò seriá pas res... La nuèch, m' arriba de soniar que soi totjorn dins los gardas mobilas. E que tusti los carbonièrs d' a La Sala ! E que vos estrelhi los païsans d' al Larzac ! (sanglotent que mai) Mès soi ben false ! Nimai la prusièra ! Tenètz... aquel paure Manset de las Trochas... dempuèi que m' a vist dintrar dins lo buron, quita pas de tremblar coma una fuèlha mòrta ! Cada an, dempuèi que soi a la brigada, reglat coma de papièr de musica: li te pègui la seuna pichòta contravenció per pesca illicita... Aquela bona pasta d' òme, que fariá pas de mal a una mosca ! Me

diretz pas... podriá anar patrolhar endacòm mai ! È ben non: Lo me cal acrancar !

(se virent deva' l gendarma auxiliari que se ten darrèr el, l'aire plan embarrassat)

A ! gendarma... gendarma...

LO GENDARMA (que se met al garda a vos)

Als òrdres, monsur !

LO BRIGADIÈR

Fèssetz pas coma ieu, gendarma... aimèri tròp... la repression...

LO GENDARMA

Als òrdres, monsur !

LO BRIGADIÈR (se torrent levar subte)

Venètz gendarma... Correm reparar las meunas fautas ! Fotem d' esmendas als riches e donem ne lo montent als paures. Demandem los lors papièrs als notables per lor espotir la supèrbia. E recaptem dins la calor de las nòstras gendarmariás lo paure bogre per li lavar los pès.

(sòrt, en espinguent de jòia) Aquò 's Nadal ! Nadal, m' entendètz ! Alfà Oscar Limà Tango a totas las brigadas: aquò 's Nadal ! Mòrt a las vacas ! E visca l' esperença ! A ! tot d' un còp, me senti lo cur sus la man... E aquò 's ben la permièira riseta de nenon que me floriga jos la mostacha.

Anem, gendarma... sans vos voler comandar, aquí una polida ocasion de nos rendre utiles: reglem la circulacion de totas aquelas estèlas miraclosas que vénon d' als quatre ponches cardenals per guidar lo brave monde dusca a l' Enfant Sauvador !

(sòrt lo seu estufle a rotletas e se met a ne jogar).

L' ÀNGEL

Aquò 's que, per ma fe, la novèla comença d' èstre coneguda ! Enquèra pro que nautres, los àngels, agèssem pas trompetat d' oras durent per pas res ! Aval per la rota ara, nimai una procession, aquò 's tot fares e lanternas... Davant lo buron, li a ben dejà un cinquantenat de pastres, amb d' anhèls suls braces ne vòls aquí n' as, qu' espèron, patients, lo lor torn d' aprochar l' Enfanton...

JOSÈP

Me 'n parletz pas ! Me demandi ben çò qu' anèm far de tot aquel bestial ! Soi fustièr ieu, e non pas elevaire de fedas !

MARIA

Aquelses anhelons son tan polidonèls ! E puèi... confessaràs que, per de presents, aquò marca milhor pr' aquò que non pas de " babigròsses "...

UN QUIDAM (qu' arriba e que sembla pressat)

Perdon, Monsurdamas ! Escusatz... Daissatz me passar... Perdon, Monsurdamas ! Sioplèt !

L' ÀNGEL

Aquí Felician Lampuson ! Mancava pas qu' el ! Es lo correspondent del jornal local. El, a pas ajut besonh d' estèla miraclosa per trobar lo camin de la grecha. Sauteja de tot costat coma un cabrit. Sap pas mai ont donar de l' aparelh foto. Buta tot lo monde, aquel gròs sans jaina, per arribar dusca a Jèsus.

FELICIAN LAMPUSON

Òi ! l' escop ! Òi ! la puta d' escop ! Alèra aqueste còp, se fau pas la " una " !...

Digatz, monsur Josèp, siaguetz brave... Raprochatz vos de madama. Demandatz li se voldriá pas prene lo nenon dins los braces, una segonda... E l' ase, aquí... e puèi lo buòu... levatz lo cap un brigat... sans quitar de bufar...

L' ASE

I an ! I an ! leu, aquò 's pas lo meu perfil milhor, m' enfin...

LO BUÒU

È ! Butèssetz pas ! Caldriá pas prene tota la plaça sus aquela foto...

FELICIAN LAMPUSON

Gara... òm sorrís ! Tot lo monde sorríson... Compti dusca a tres: un... dos... e...

... e zut ! zut ! zut e zut ! Aquela d' aquí, la pòdi pas far ! Se li comprenètz quicòm, vautres... Per un còp qu' ai un escop a portada – un escop tras que vertadièr que podriá far lo torn del monde – ai lo det coma paralisat... Pas possible de cachar sul declic ! Pr' aquò, soi un vièlh de la vièlha, non ! En vint ans de mestièr, ai espillats de milierats d' agaches al cap de l' objectiu, coma de parpalhòls sus un barrador.

D'agaches darrèr las grilhas e los taüts; al banc dels acusats; fintent lo voide o clinats al dessús de las civièiras...

D'agaches dins las passadas dels ospicis.

D'agaches de taulièr...

D'agaches d'en naut de las tribunas bufècas o de dessús las taulas de jòc...

Los agaches de l'asirença, negres coma de traucs de fusilh.

Los agaches de fuòc que la passíon crama.

Aquelses de l'amor.

Suls quites agaches de l'innocéncia escampèri los meusses fialats.

Cap d'agach me fèt pas recuolar.

Nimai lo meu.

Prenguèri tot, sans cercar a comprene.

E tornèri tot, en pastura...

Mès aquesta nuèch, cali davant lo morron d'aquel Novèl Nascut!...

Aquò's coma se tot d'un còp un flash bèl m'aviá petonejat dins lo cap!

(Se met a ginolhs).

Dòrm te, Enfanton.

E crentes pas res de ieu:

te liurarai pas

per far un escop.

(Un temps. Bufal) Daumatge: aviá trobat un títol coma cal... E ponduda una ataca plan sagnosa. Aquò auriá fach un fotut papièr!

MARIA

Mès aquel papièr... lo cal escriure, mon bon monsur! Cal anonciar al monde qu'un Salvador li es nascut! Cal fa veire lo seu sorrire a la permieira paja de totes los jornals. Soi solida qu'anatz escriure quicòm de plan, del tot al tot.

FELICIAN LAMPUSON

Non, madama Maria, cresètz me... Temptèssetz pas lo diable. Aquò's als ángels, amb las lors trompetas, de complir aquel trabalh d'enformación. Sustot, daissatz la premsa en defòra de tot aquò! Que siaga escricha, radiofonica o televisada, per la rendre... un bocin rasonabla, lo Bon Dieu auriá besonh del seu miracle pus bèl.

MARIA (trista)

Tanplan benlèu qu'avètz rason.

L' ÀNGEL

A quatre o cinc quilomètres d' aquí, un que se dòrm pas atanpauc, amai l' ora mai que tardièira: Ferrand Tustabolet, cònsol màger (a vida) de la comuna d' a Betelèm e conselhèr general (a vida atanben) del canton d' a Betelèm. Lo seu secretari de comuna – qu' a l' òrdre de tot saure e de li tornar dire tot a quana ora que siaga del jorn o de la nuèch – l' es vengut tirar d' al lièch per li anonciar la novèla granda. D' aquel còp, monsur lo cònsol màger e conselhèr general fa lo vai e vèni en rauba de cambra dins lo burèu de la seuna villà que susplomba lo borg. Deman dins la matinada, al seu torn, anará vesitar l' Enfanton, acompanyat – au mens zo espèra – per las notabilitats màgers del departiment. E, plan solide, mancará pas una tan polida ocasion d' escalcir un discors.

FERRAND TUSTABOLET (repetent)

Alèra... " Monsur lo Prefècte, monsur lo President del Conselh General, mossurs los Senators, mossurs los Deputats, masdamas e mossurs..." ... e non, e non, e non ! Aquò va pas aital ! Per veire... a quin moment casi lo Jèsus, la Maria e lo Josèp ? Se cal que l' Enfant de Dieu passe avant lo Prefècte e lo President del Conselh General, o juste aprèp ?... E permièr, consí lo cal apelar ?

" Monsur Jèsus, monsur lo Prefècte, monsur lo President del Conselh General..."

È non !... Monsur Jèsus... monsur Jèsus... per un dròlle pr' aquò, aquò fa dròlle, aquò suspren... E puèi... lo President del Conselh General es fotut de se'n saure mal, se lo fau passar davant el. Dejà que tot juste se supòrta lo Prefècte... Calriá pas que m' ane sacar un candidat pels pès aquí, per las cantonalas que vénon...

Òi... òi... òi, qu' aquò 's complicat tot aquò ! Fin finala, me demandi se l' Enfant Jèsus auria pas ajuda una idèia milhona en anent nàisser dins lo canton d' a costat...

L' ÀNGEL

Çò que cal pas entendre ! (subte atissat e amb un ton de reportaire de television) Mès vos prepausi de quitar al brutle l' ostal del cònsol màger... que me senhàlon dempuèi S.V.P. Sioplèt, amont al Paradís, qu' en aqueste quite moment se passa quicòm de tras qu' important a la bòria que li èrem totara. Rapelatz vos: aquelles dos païsans falses que charràvon ensemble... Una segonda, vos demandi perdon... (contrafent lo gèste de prene lo telefòne) Òc ? Òc ? D' acòrdi, li podèm anar... (Al public) È ben ! me confírmon en regia, que podèm establir la ligason... Aquí... Alèra, vos daissi escotar çò que se ditz dins aquela bòria. Fectivament, cresi que li a de qué vos estomacar !

LO PERMIÈR PAÏSAN FALSE

È ben... ieu tanpauc compreni pas çò que m' arriba, mès soi del tot al tot del teu dire: lo jorn que tendrem tot lo país... aquò serà pas mai lo país !

LO SEGOND PAÏSAN FALSE

Cal a tota fòrça qu' aquel coble de joves pastres tòrnen...

LO PERMIÈR PAÏSAN FALSE BON

Tornem lor las lors tèrras... E qué te sabi, ieu... Daissem lor una part dels nòstres quotàs... Quauques milherats de litres de lach de manca, aquò 's pas aquò que nos va atarir los tancs !

O alèra... Trobem un biais per nos associar amb eleses...

LO SEGOND PAÏSAN FALSE BON (plen de vam)

Òc ben, aquí çò que cal ! Montem amb eleses un GAEC o un GFA, e una CUMA !

Dire que fa pas tres menutas qu' aquelles mots me donàvon gaireben la colica !

Nautres, metrem sul contracte d' ectaras, de bestial e de maquinas.

Eleses, nos tornaràun ensinhar la tèrra viva, las plantas vivas e las bèstias vivas. Áun lo secrèt contra lo mal dels excedents agricòlas. Sàbon... çò qu' avèm perdut: consí, amb lo chuc de la tèrra, las aigas del cèl e la lutz del sorelh produire un pan onèste pel sang roge dels vius.

LO PERMIÈR PAÏSAN FALSE BON

E aital, aquela paurona aurà pas mai besonh de s' anar tuar pels camps, a la raja de la calor...

LO SEGOND PAÏSAN FALSE BON

Òc ben, mès aquò 's plan polit aquò ! Ara que los aurem faches partir consí los anèm tornar trobar ?

LO PERMIÈR PAÏSAN FALSE BON

En seguent aquela lutz ! Aquela estèla, aquí, que se ven de trucar contra lo carrèu... Quicòm me ditz que nos menará a eleses...

LO SEGOND PAÏSAN FALSE BON

Òc ben ! Aquela estèla nos guidarà ! (S' encamínon totes dos) Aquò 's Nadal ! Nadal ! Sus las tèrras jaladas, nitratadas, engraissadas, remembradas, escapolonadas, cultipacadas, multierpejadas, deserbadas, saferisadas, subvencionadas, ipotecadas, abandonadas, la man d' un Enfanton pietronèl ven de semenar l' espèr.

L' ÀNGEL

An aquel quite moment, dins la sala de trabalh d' una maternitat, luènh d' aquí, un novèl nascut crida pel permièr còp...
(S' ausís aquel permièr cridal. Un temps...)

MAGALÍ

Mès que siás polit ! E se pòt pas far autrament que de t' apelar Nadal !

MOHAMED (se riguent)

Nadal Ben Hadjillah ! Aquò va marcar plan suls papièrs d' estat civil...

MAGALÍ (estonada e estasiada al pus mai)

A los cinc artelhons a cada pè ! As las cambas polidas, sabes... coma lo teu popà.

MOHAMED (emmagenant, subte)

De cambas... de pastre ! Per sègre los tropèls, aval, sul cause...

MAGALÍ (sul pic ideiosa)

Òc ben ! Serà pastre ! (Un temps, sarrent d' un còp lo braç del seu jove marit) Mohamed, lo meu paire nos espèra !

MOHAMED

Zo sabi. Ieu atanben, vesi l' estèla. Mès pren un brigat paciència, pr' aquò... Tornarem chas tu lo jorn dels Rèisses... Serà un bèl jorn per presentar lo nòstre nene als teusses parents...

L' ÀNGEL (se riguent)

Sustot que lo pepin, perdon ! Aquela novèla que l' alba ven de li portar l' a pas rendut fièr res qu' a mitat. Camina davant l' estèla e se quilha coma

un gal. A creire qu' aquel polit pietron, aquò 's el que l' a fach... A ! Se tampa... E se revira devál seu companhon, la mina negra...

LO SEGOND PAÏSAN FALSE BON

Diá me donc, tu... espèri qu' as pas res contra los Arabes, au mens ?

LO PERMIÈR PAÏSAN FALSE BON

Qual ? Ieu ? Contra los Arabes... A ben non... jamai de la vida ! Perqué ?

LO SEGOND PAÏSAN FALSE BON (se torment encaminar)

Non, non... juste aital... Enfin t' esplicarai...
Mès despachem nos, se que non l' estèla nos daissará en rèr...

L' ÀNGEL

Bon ! Un afar que marcha... Per veire ara – ò ! simpla curiosetat – ont n' es aquel discors...

FERRAND TUSTABOLET (declament tot en contunhent
de far lo vai e vèni dins lo seu burèu).

"... Que se Jèsus a causit de venir al mièg de nautres, sabèm ben pro, monsur lo President, qu' aquò 's gràcias a las vòstras relacions al Paradís, en rason d' aquela amistat que vos liga dempuèi bèl brieu, personalament, al Bon Dieu. E..."

L' ÀNGEL (que copa la ligason en naussent las espatlas).

De pus en pus fòrt ! Enfin... val mai entendre aquò que d' èstre sord. (un temps) E val mai veire çò que vesí que d' èstre òrbe ! Es polida... T' a una jupa ras de cuol bravament motlenta, la femna qu' en aqueste moment, dintra dins la grecha, aval. Es totjorn tan polida amai mai fachilièira que jamai... Maria Magdalena !...

L' ASE

Ieu, tè... amb una creatura aital sus l' esquina, auriá crença de traçar per Marilhac a quite negra nuèch !

MARIA MAGDALENA (que s' es aprochada de Jèsus).

Soi aici, Senhor, prèp del teu Enfant.

E de segur que quand m'as vista arribar, te siás dich: " Consí ausa ! "
Ages piatat de ieu !
Las meunas lagremas son pas de farlabica. E jol mascaratge, vertadièr
es lo roge de la vergonja que me crama las gautas.
Sabes qual soi.
Vivi de las beutats d'aqueste país.
Vendi los seusses expandis jos celofana, a grand bruch de ralís e de
randonadas.
Desnaturi las seunas fèstas.
A longor de sons e lums, caricaturi e escarnissi lo seu passat.
Sòldi los seusses vilatges.
Duèi, teni una de las agéncias de comunicacion pus bèlas d'al
Miègjorn.
Avèm de projèctes ufanoses !
(un temps) Èri venguda aici amb l'idèia de mediatizar aquel Nene. E èri
prèsta a signar un chèque gròs !
Auriàm creada la seuna marca de lach en polva e de cauçòtas pompa
pissa, la seuna linha de vestits.
Auriàm rodat lo seu clip e lançat lo seu pin's.
Auriàm creat altorn d'aquesta grecha un centre espiritual de luxe.
Amài èri aquí de crompar los dreches mondials suls quatre Evangèlis...
Ò ! Senhor, pren piatat de la peccairitz miserable que soi... Perdona me
d'ajure volgut liurar lo teu Enfant novèl nascut !

L' ÀNGEL

Las permieiras lusors del jorn naissent roseléjon a l'horizont, d'al costat
del Mont Losèra. Dins lo cèl, contunha lo balet de las estèlas miraclosas. Lor
cal ara tornejar de mai en mai de temps dabans de reçaure l'autorisacion
d'atarrir. Los àngels de pista en combinason de satin blua fluo lor tòrnon far
a la lèsta lo plen de lutz e elas tòrnon partir al mai córrer portar la novèla
granda als quatre coets de la planeta.

Nimai un fieiral ara, altorn d'aquel buron. E arribon de monde de pertot !
Plan de paures, amb de mantèls raspats, una saca sus l'esquina... D'unse
plánton la tenda dins la nèu, al mièg dels pasturals. Una nolença de café s'
ennaira dusca jol meu nas... Totes los visatges dardàlhon d'espèr.

A la pòrta de la grecha, aquò 's pas que butassals e butassadas.
Urosament que lo brigadièr Romegàs es aquí, e plan aquí, amb lo seu
gendarma auxiliari per filtrar las dintradas. Dònnon la prioritat an aquelles que
son los pus mal vestits, an aquelles qu'áun lo morre pus gòrre... coma tot
juste, tè, aquel jove genre punc, coifat a l'iroquesa, amb de pèses verds,
iranges e jaunes... S'aprèsta a passar la pòrta, una guitarra electrica sus
l'espata. Amài que sembla pas d'agradar al delà al Toenon de las Gençanas,
lo cabretaire en títol d'Aubrac. Tanlèu qu'a sachuda la naissença del
Sauvador, a atrapada la seuna pèl de cabra, sans aublidar conflet, esquilons

e jòc d'ences, e a córrer coma lo vent. Fa ben tres oras qu'espèra davant la pòrta lo seu torn d'èstre reçachut alrèp de Jèsus, Maria e Josèp. A ajut lo temps de compausar per elses un regrèt cortet, un plang del seu biais, e languís de lo lor jogar. Alèra... aquel foita clocas aquí amb lo seu semblant de guitarra tota plàtia, qu'es en vam de li volgure passar davant...

TOENON DE LAS GENÇANAS

È... digatz, brigadièr, aquò 's igal... calriá veire de veire de far passar permiers lo monde de l'endrech !... Jèsus el, s'es nascut aici, aquò 's qu'aviá enveja d'entendre de musicas polidas plan de chas nautres; non pas un sarrabastal de sauvatges escupit per de paucvals !

LO PUNC

Bè... tu, aquí, la crusca seca, amb la teuna còrnamusa de mèrda... tira te o te peti lo cap !

TOENON DE LAS GENÇANAS

De qué, espècia de me cudòt ! Lo vòs, lo teu parelh de morniflas, diá, lo vòs ?

LO PUNC

Vai te 'n far gingolar pus luènh la teuna saca a musicas poiridas ! Jèsus el, a pas fach tot aquel viatge per escotar los teusses piulals de rengard aflaquit !

TOENON DE LAS GENÇANAS (entre el, aprèp un temps).

Mès de qué se passa ? M'insolenta e ieu, tot d'un còp, me cal retèner per li respondre pas d'amabilitats !...

LO PUNC (entre el).

È ? Consí, que tòqui pas al meu pòte ? Aquò va pas dins lo meu cap, non ? El, lo meu pòte, aquí ? El ?

(Resignat) È ben òc... Un pauc enquèra, qu'es lo meu pòte ! E aquò 's pas ieu que m'empacharai de li sarrar la pinça ! Tè... lo poton que li vau far, sonca per veire la meuna gula !

(Totes dos se potonéjon amistosament).

TOENON DE LAS GENÇANAS

E aquí que la meuna cabreta se confla tota sola coma un pipach de gal !... Ai los dets plens de formics... E se méton a córrer sus l' aubò de bois... Òi Madòna... aquela melodia ! N' ai pas jamai jogada de tan polida !

LO PUNC (estupefach).

Mès que desbogatja lo pepin, amb la seuna vessiga a polcàs ! (soscaire)
Arribi pas tròp a identificar lo look: aquò 's pas ni fòlc, ni ròc, ni blues, ni rapp, ni reggae... e aquò 's tot aquò al còp ! Li auriá coma un quite pèl de pas res de borrèia hard... Genial, superbèl e superbon, lo seu dacòs en tot cas ! Novèl del tot al tot !

Per veire çò qu' aquò dònà... (Se met a jogar sus la seuna guitarra) Li soi sul pic, sans ajure repetat un quite còp ! Creiriatz qu' ai aquela musica al cap dels dets dempuèi totjorn ! Amai la meuna guitarra que marcha sans qu' agi quitament brancat l' ampli ! (Un temps. Jògon ensemble totes dos, puèi:)

LO PUNC

Anem, pepin... totes dos plan en mesura... Avancem nos dusca an aquel moflet, e donem li la nòstra aubada...

(Vau prèp de Jèsus e jògon davant el un moment, puèi:)

TOENON DE LAS GENÇANAS (s' escrident).

A sorrit ! Avètz vist ? Lo Nenon a sorrit en dormant ! Aima la meuna... enfin... la nòstra musica !

LO BUÒU

Meeeu... lo Nenon... lo Nenon... sorrís perqu' es plan content ! E es content per çò qu' a caud !

L'ASE

Tot juste ! I an ! I an ! E s' a caud, aquò 's gràcias a qual ? An aquelses que s' avòdon a li bufar dessus... del temps que maites fáun los artistas !

LO BUÒU

È ! Amb la vòstra musica lo nos anatz desrevelhar !

L'ASE

Òc ben ! I an ! I an ! E puèi... alassatz la maire !

LO BUÒU

Meeeu ! Tot aquel monde que díntron coma dins un molin son mai penibles que los táuns !

MARIA

Mès non ! Aquò 's ben plan normal qu' acórren tan nombroses. Áun enveja de nos dire la lor jòia que lo meu Enfant siaga nascut !

JOSÈP (als dos musicaires).

Un brave mèrci, braves amics ! Aquò 's plan aimable a vautres de nos èstre venguts donar aquel concerton. Ara, se volètz contunhar, benlèu que podriatz puslèu jogar una breçairòla ?

L'ÀNGEL (fintent al luènh, concentrat)

Vesi, al cap d' un camin, un ostal freg... Lo camin es barrat per de romècs. Sul seu caladat de pèira, las ròdas dels carris áun encrostat los lors rodals.

Dins l' ostal, viu un òme mut.

S' es desrevelhat pus lèu que de costuma.

Agacha per la fenèstra lo sorelh que se lèva.

Sap pas perqué, mès aquel jorn que nais li sembla pas coma los autres.

Un rai de sorelh se ven pausar sul seu visatge.

Dins lo seu ostal freg, al cap del camin vièlh acaptat de romècs, subte l' òme mut se sent urós.

E per zo dire, la seuna lenga se desliga. Tot d' un còp, se tréncan las cadenas que li teniáun la paraula presonièira.

L' òme se lança defòra. E crida, crida amb la seuna votz tota nuòva.

L' ÒME MUT GARIT

Maintenant je parle ! Je peux parler ! On m' a rendu la parole ! Ce Petit m' a rendu ma langue ! (1).

(1). " Ara parli ! Pòdi parlar ! M' áun tornada la paraula ! Aquel Pichon m' a tornada la mia lenga ! "

Nòta del reviraire: Dins la versión originala en francés, l' òme mut garit se metiá a parlar occitan. Dins aquesta revirada occitana convendrem que l' òme èra un francimand immigrat – n' i a tantes ara en pr' aici – e que donc se met a parlar francés, e pochut enquèra !

L' ÀNGEL

Mès aqeste miracle es pas res a costat d'aquel que s'aprepara ! A çò que sembla, Ferrand Tustabolet a canjat d'idèia: se presenta sol, e pus lèu que previst, a la dintrada de la grecha per la seuna vesita protocolària.

Lo brigadièr Romegàs refusa de lo daissar passar.

LO BRIGADIÈR ROMEGÀS

Ep ! Ep ! Ep ! Vos, aquí... a la coeta coma tot lo monde !

FERRAND TUSTABOLET

Enfin, brigadièr ! Me diguèssetz pas que me reconeissètz pas ! Soi lo cònsol màger ! Ferrand Tustabolet, lo cònsol e conselhèr general ! Mès zo sabètz ben pro, bogre de farsejaire... Me volètz far marchar !

LO BRIGADIÈR ROMEGÀS

Vòstres papièrs, sioplèt.

FERRAND TUSTABOLET

Perdon ?

LO BRIGADIÈR ROMEGÀS (tirent un calpin de la pòcha).

Primo: tractatz de farsejaire un representent de la fòrça publica dins l'exercici de las seunas fonccions.

Segondo: refusatz d'obtemperar a l'injonccion, pel subredich representent de la fòrça publica, de presentar los vòstres papièrs.

FERRAND TUSTABOLET

M' enfin brigadièr...

LO BRIGADIÈR ROMEGÀS

Tertio: amodatx l'escandale dins un luòc public...

FERRAND TUSTABOLET (naucent la votz).

Aquò 's un pauc fòrt, pr' aquò !

LO BRIGADIÈR ROMEGÀS

Quarto: Menatz de rambalh nocturne dins lo subredich luòc public.

FERRAND TUSTABOLET

E puèi aprèp tot, tè: brigadièr, avètz rason ! Me 'n tòrni coma soi vengut: aquel Piètre, soi pas solament digne de dintrar dins lo seu ostal...

(Quita l'eissarpa tricolòra que portava noetada sul ventre e la tend al brigadièr).

Tenètz... li remetretz aquela eissarpa tricolòra, al Jèsus... Digatz li que daissi totes los meusses mandats. Aquela demission, auria plan aimat la Li ofrir en persona, a ginolhs davant El. Mès m'ameriti pas tant d'onor ! Que me perdòne d'ajure estofat aquel canton pendent tant de temps. Durent mièg sègle, aici, ai tot volgut dire, saure e governar. Aquelses que m'alisèron, lor alargiguèri de camins, lor godronèri de rotas e lor procurèri d'emplecs dins l'Administracion. Aquelses que me resistèron, los espotiguèri. Tuèri dins l'uòu las idèias o las iniciativas que veniáun pas de ieu. Lo ben public, lo servici dels autres... al començament, li cresiá pr' aquò. Mès al cap de tres mandats, agèri pas d'autre pensament que de me tornar far elegir...

(un temps) Ô... patiràun pas ges per trobar de candidats pus capables que non pas ieu... Jèsus, sai ben que ten pas al delà de se trachar d' aquò... Valdriá milhor que se malfise pr' aquò que qual que siaga prenga pas la meuna plaça. E sustot que dins la seuna professiòn de fe, lo meu successor promete plan de s'encrostar pas !

Anem... adessiatz, brigadièr. E compti sus vos è, per li far la comission, al Pichinèl...

LO BRIGADIÈR ROMEGÀS (subte embarrassed).

Esperatz, monsur lo cònsol màger... Partiguèssetz pas, que diantre... Voliá pas... subsequentament....

FERRAND TUSTABOLET (lo copent).

Tiratz ! Tiratz ! M'apelèssetz pas mai " monsur lo cònsol màger ", sans vos comandar ! Soi pas qu' un miserable... un vèrp de tèrra e un pas res ! Amb totas las malafachas qu' ai sus la consciència, calriá que me passèsses las manòtas, se fasiàtz lo vòstre trabalh !

JOSÈP (pareguent sul pas de la pòrta, al Ferrand Tustabolet).

Venètz, l'amic... Dintratz donc... Anem bon... aquí que se met a plorar, ara ! (li tusta amistosament sus l'espata) Anem... anem... Lo vòstre pentiment es sincèr ! Per vos atanben, li a una plaça prèp de Jèsus... Tenètz... se vos voliatz metre aquí, dins aquela cròia, a drecha de l'ase...

L' ASE

Òc ben mès... I an ! I an ! Ieu... vos avertissi sul pic: fau pas de politica ! I an ! I an ! I an !

LO BUÒU

Meeeu !... Ieu... las meunas opinions regàrdon pas degús !

L' ÀNGEL (agachent la mòstra)

È ben, valentons... aquò seriá pas que nos languiguèssem aici... Sustot amb çò que se passa dins l'endrech, dempuèi quauquas oras. Mès comenci d'ajure las alas que me péson. Per duèi, lo meu servici s'acaba e me vau envolar devás l'ostal sans estar gaire. Una brava docha... Un brave dejunar... E... e... (susprés e esmogut a l'encòp) Mès d'ont sòrt, aquel d'aquí ? L'aviá pas solament vist venir aquel petonèl: a pro far s'es naut coma un teule ! Pòrta un braçat de juguets pus gròs que non pas el. Mès que sembla decidat ! Dintre dins la grecha sans s'ocupar del brigadièr que l'agacha passar, boca badat. Va drech a l'Enfanton e li pausa davant, totes los juguets.

LO DRÒLLE MALURÓS

Tè ! Aquò 's per tu. Benlèu que sauràs pas te servir de la veitura teleguidada nimai de la consòla electronica. Mès lo teu popà zo te farà veire, quand seràs pus bèl. Veses: t'ai portats los meusses presents de Nadal. Tot çò qu'aviá comandat, l'ai trobat jol sapin. Lo quite vestit d'Asteurax amb lo seu pistolet antimissiles; lo quite manjadisques al lasèr... Li creses, tu, al Paire Nadal ? (riguent) Òc ben, plan solide, que soi bèstia: siás pas quitament enquèra al CE 1 !

(un temps, implorant) Pichon Jèsus... totes los meusses juguets, los te doni. Ai pas res gardat per ieu. Mès tu, en cange, fai que lo popà e lo momà tòrnen ensemble. Fai que s'àimen per totjorn.

Sabes... aici, mangi mai que pel meu appetit... Apreni a legir e a escriure... Los meusses vestits vénon d'a cò de Chevignon. Crenti pas las pèstas e ai pas páur de las bombas. Mès soi lo dròlle que tan sovent malménon, sans se 'n trachar... lo dròlle peltirat que compren pas res a l'amor. Me díson: te cal èstre bèl e rasonable. Fau òc en capegent e, la nuèch, plori jol lençòl.

MARIA (abraçant lo dròlle malurós e lo reconfortent tot en demandent altorn d'ela).

Se per azard aquel... aquel, consí l'apelatz, dejà ? Sabètz, lo pastre qu'èra aquí, tot ara... aquel que pesca las trochas a man tasta ?... A ! òc ben, Manset de las Trochas, es aquò ! Es partit ? Aquò anariá plan se voliá prene

aquel drollon chas el per quauques jorns de vacances... Plan solide, avisarem los parents. (un temps cortet) Elses, cresi que lor anèm organisar una pichòta luna de mèl... Mès... calriá sul pic mandar un ángel al Manset de las Trochas per li demandar de passar lo pus lèu possible...

L'ÁNGEL

Òc ben... è ben ieu, me caçi dabans que me càrguen de la corvada ! Chas nautres, las oras suplementàrias son pas pagadas... Adessiatz bonser la companha... Estacatz las cenchas... Descolatge immediat !

UN DESCONEGUT (que se vei pas enquèra mès que s'entend arribar al mai córrer).

Ep ep ep ! Arrestatz ! Un moment, sioplèt ! Esperatz me, arribi ! (arriba de fach, tot desalenat).

LO DESCONEGUT (a l'àngel).

Podètz pas barrar pr' aquò sans m'ajure presentat, ieu atanben !

L'ÁNGEL (mièg estonat e mièg contrariat)

E qual sètz, vos ?

LO DESCONEGUT

Consí... me remetètz pas ? Per veire, pr' aquò... la carbata negra de cròca mòrt... lo gilet a patas... l'anelàs d'aur... me manca pas mai que la servieta sul braç e lo platèu ! E puèi... entendètz me aquel accent qu' ai atrapat ! È... soi l'Avaironés d' a París, padí ! Lo " bonhat ", coma díson amont.

Val pas la pena de vos explicar que los sòusses... aimi los escotar tindar sul meu comptador. E per me far pèdre una jornada, se cal levar matin ! È ben... tanlèu sachuda la novèla, ai metuda la clau del meu bistròt jos la pòrta ! E ai rotlat tota la nuèch per venir saludar aquel Nenon... (s'avança dusca a Jèsus).

D'acòrdi, ai ben, ieu atanben, de causas a me fa perdonar... Aquelas veiturassas que, quand debutavi a la Capitala e qu'èri pas que sonca garçon dins lo quartièr d' Austerlitz, logavi, juste dabans de tornar davalar per las vacances... Totes los barrils de bièrra que resquilhèri en conflent l'escruma dels pintons que serviguèri... E las annadas que, la femna e ieu, nos panèrem e que panèrem als nòstres dròlles, enrabiats qu'èrem del tirador caissa: pendent un brave brieu, totes dos, nos crosèrem sonca dins l'escalièr, en nos relevent pel servici... E puèi... totas aquelas ciròsis que cultivèrem coma d'ortalièrs complasents, asagadas als quatre coets de París... A ! me coneisses, Enfanton: a dich d'entendre contar que soi degordit, feniriá per èstre

fièr d'èstre vengut un brigat... malonèste. Soi tròp atissat a ganhar d'argent per far lo generós autrament qu'en zo fent veire, e tròp dur al trabalh per soscar.

Mès sabes qu' aquò 's vertat quand disi qu' aimi aqueste país a la passíon.

Alèra... d' al fons del cur, te mercegi d'èstre vengut dusca aici li portar l' Esperença de Nadal. Ò... aquò 's un investiment que riscas de te 'n plánger pas ! E crei me: li m'entendi enquèra pro per saufinar los còps que rapòrton... Daissa totjorn parlar aquelses que sàbon pas e aquelses que mesprèson. Passaráun... coma passa lo vent. L' avenir es sus de tèrras aital ! Un òme novèl li s' aprèsta a nàisser. Enfanton, dóna li sonca un brigat de la teuna simplicitat. Acòrda li la fe d' aquelses pastres que vénon dusca a Tu... E que n' ane... Que n' ane suls camins vièlhs que las estèlas lo li guidaráun.

L' ÀNGEL

È ben ieu, la meuna estèla, comença de seriosament se despacientar ! Aquò 's que vos coneissi, vautres, los mortals: avètz cadun lo vòstre miracle a demandar. Pr' aquò vau pas esperar que totes agèssetz desfialat, l' un aprèp l' autre, davant aquel Nenon...

(S'entend alèra una esquadrilha d' elicoptèrs que s' apròcha lèu fach, dins un rambalh del diable. L' ase se lança sul pas de la pòrta).

LO BUÒU

Òu ! Òu ! Se fasiàm totes aital...

L' ASE (del tot al tot desvariat).

Venètz veire ! Venètz veire ! N' i a tres ! Aquò 's d' elicoptèrs gigantasses... Gròsses coma... coma au mens dètz còps lo buòu !

LO BUÒU (se lancent el atanben devás la pòrta, a la Maria e al Josèp):

Tòr... Tòrni ! Tòrni sul pic !

(Arribat sul pas de la pòrta). Amaï per ma fe !

L' ASE

Zo pòdes dire ! (un temps cortet). Ò ! mès finta... finta aquela estèla qu' arriba al mai córrer... Belzena que jamai. Sembla pas contenta ! E engula los pilòtes !

L' ÀNGEL

È ! òc ben... Fotuda epòca, se me volètz creire. Duèi, Gaspard, Melquiòr e Baltasar vou pus viste que la lor estèla ! Amaí áun reüssit a batre los quites pastissiers qu' áun pas enquèra metudas las fogassas en davantura. Es pas solament acabat de festejar Nadal que cal tirar los Rèisses.

LO BUÒU

Mon Dieu, los avèm aquí que vénon !

L' ASE

Viste, cadun al seu pòste ! (L' ase e lo buòu se despàchon de tornar prene la lor plaça de part e d' altra del Nenon. Dintrada solemna dels Rèisses Mages. Lo brigadièr Romegàs e lo gendarma auxiliari son al garda a vos).

L' ÀNGEL

Pel Gaspard, coma per totes los òmes, lo temps es vengut d' argent. Aquí per qué, amb la seuna tissa de se desplaçar a quatre cents a l' ora, arriba tant en abans. Mès l' aur qu' aquel Rèi pòrta dins la seuna caisseta a pas jamai servit a crompar res. Es pas jamai estat entrepausat dins cap de cambra fòrta. E treslusís d' un treslús tot nuòu...

LO BUÒU (a l' ase)

Me soveni pas jamai se lo negre, aquò 's Melquiòr o Baltasar...

L' ASE

Chut ! Cala te e bufa ! (Estasiat). Um ! Nòl !

L' ÀNGEL

D' acòrdi, benlèu que Melquiòr e Baltasar se réndon pas plan compte consí nos enfalénon amb lo fum dels lors elicoptèrs... Mès perdon ! questíon perfums... lor podètz far fisença ! Sàbon totjorn ont trobar las esséncias milhonas d' Africa e d' Orient. Aquò 's pas d' encens nimai de mirra de farlabica que pòrton al Pichon... De las lors caçoletas d' aur sertidas de pèiras preciosas s' ennàiron de vapors embaumadas que nos apèlon a nos elevar e a nos daissar emplenar de jòia...

(un temps, fintent l' orizont). Lo sorelh es dejà naut... A pèrdia de vista sul planòl los cristals de nèu beluguéjon coma de semença de glòria.

Aquí ofèrt en plena lutz lo Mistèri de l' Enfant nascut dins la nuèch.

Aquí vengut lo temps de portar Nadal un còp se 'n èstre esmarvilhat.
Nadal, cada jorn, pas a pas, als quatre coets del monde...

Patz sus la tèrra als òmes de bona volontat ! Patz atanben, dins lo cèl,
sus la lor nivòl pichina, que li prènon quauquas oras de sòm plan meritadas,
als àngels qu'áun passada la nuèch blanca.

Ara, me 'n tòrni a l'ostal. E desagafi lo telefòne. (Pren la volada)...

Ives GARRIC.
Sant Austremòni, Nadal de 1991*.

Revirada occitana en lengadocian d' al Roèrgue Bas
del Maurici ANDRIEU.
Tolosa, 26 d'abriál . 26 de mai de 2000.

* La versión francesa originala " Pastorale pour le Rouergue " de l' Ives Garric siguèt publicada a las " Éditions Loubatières . 10 bis, boulevard de l' Europe . 31120 . Portet-sur-Garonne " en decembre de 1992.

QUAUQUAS ORIGINALITATS LEXICALAS DEL PARLAR

D' AL ROÈRGUE BAS.

---oooOooo---

- aulanièr** varianta de "avelanièr".
barrador per "tap".
belzenar varianta de "besalena".
camiá per "camisa".
cange, canjar variants de "cambi", "cambiar".
claupèire sinonime de "sarnalha".
coet per "canton" o "caire".
cur (francisme de respècte) per "còr".
devás sinonime de "devèrs", "cap a".
enfant emplegat sonca per "filh" qu' el, es pas gaire emplegat,
e jamai per "filha" que se ditz "filha".
false, falsa equivalent de "marrít, marrida", o de "missant, missanta",
o enquèra de "aissable, aissabla".
→ *Qu' es false aquel dròlle !*
→ *Aquò 's lo curat false que ditz la messa.*
faus, faussa s' emplèga per "pas juste".
→ *Lo paure dròlle aviá tres adicions de faussas.*
familha per dire (en mai del sens acostumat) los "dròlles" d' una persona
o d' un coble:
→ *Aquel òme aviá tres familhas: dos enfants e una filha.*
fanton diminutiu de "enfanton", coma interpel·lacion amistosa de dròlles
coma d' adultes.
grecha varianta de "grépia".
memin en plaça de "menina", per "grand maire".
momà (prononciat "omà") per "mamà".
monsur, mossurs (francisme de respècte) per "monsén, mossens".
nièira que vòl dire "negra" e que se tòrna trobar en niçard ("nira")
en plaça de "piuse".
noet per "nosèl".
noetar per "nosar".
pensament amb lo sens fòrt de "lagui" o de "missant sang".
→ *me fa pensament de caler montar a París, sabes.*
→ *lo dròlle me fa far pensament d' èstre totjorn malaute.*
pepin per "grand paire".
pichin, pichina (coma a Niça !) puslèu que "pichon, pichona",
e los lors diminutius **pichinèl, pichinèla**.

piètre, piètra per dire " lo pus jove, la pus jova " d' una familha,
e los lors diminutius **pietron, pietronèl, pietronèla**.
popà per " papà ".
príon per " preson " o " prison ".
recaptar per " reculhir ".
se recaptar per " se metre a l' abric ".
reçaure, reçachut per " recebre, recebut ",
e en plaça de " aculhir ", se lo cas es.
roniar per " romiar ".
saure per " saber ".
soniar per " somiar ".
soscar per " somiar desrevelhat ", " pantaissar ".
se tarrar per " se terrar ".
táun per " tavan ".
tech (substantiu masc.) tant emplegat coma " gota ", se que non mai.

QUAUQUAS ENDICAS DE PRONONCIACIÓN.

- a:** Lo **a atòne** se pronóncia *o* coma lo *a final atòne*.
→ fargar = *forgà*; assajar = *ossotchà*..
Lo **a tonique** garda lo son *a*.
→ gardar = *gordà*; barraca = *borracò*.
pren lo son *o* *davant* una *nasala (n, m)*.
→ *davant = dobonn*; montanha = *mountogno*.
→ aquò canja pas grand causa = *oquouò conjo pa gron caouso*.
- o:** Lo **ò dubèrt** (amb accent grèu) se vocalisa en *ouo*.
→ l' òme = l' *ouòme*; lo bòsc = *lou bouòss*.
- g:** Lo **g dur intervocalique** es gaireben del tot al tot *amudit*.
→ l' aiga = l' *aio*; Laguiòla = *Loiouòlo*.
Lo **g mòl** (davant " i " e " e ") se pronóncia *coma lo " j "* que sèc.
- j:** Lo **j inicial o intervocalique** se pronóncia *tch*.
→ *jamai = tchomai*; batejar = *botetchà*
→ *gendre = tchéndré*.
- l:** L' **l intervocalica** pòt passar a *d*.
→ *bailar = bòidà*
- r:** L' **r intervocalica** passa sovent a *d*.
→ lo paire = *lou paidé*; la maire = *lo maidé*.
mès pòt passar a *l*,
→ *degerir = dégélí*.
emai a *l* e *d* dins lo mème mot.
→ l' araire = l' *olaidé*.
- s:** L' **s davant consonenta** al dedins d' un mot
- s' elida amb redoblament de la consonenta
davant los sons q, p, t.
→ l' espital = l' *e'ppital*; l' escòla = l' *e'ccouòlo*.

L' s finala del plural de l' article defenit

- se pronóncia / **davant consonenta**

a part davant los sons q, p, t.

→ las vacas = *lol vacos*; los joves = *loul joubés*.

- s' elida amb redoblament de la consonenta

davant los sons q, p, t.

→ los camins = *lou' ccomjss*; las pradas = *lo' pprados*.

L' s finala de la 3^{ena} pers. del singular de l' endic. pres. d' èstre

es tractada de mai d' un biais segon los cases:

- s' elida davant consonenta:

→ **es vengut bèl** prononciat *é vingut bèl*.

- s' elida amb redoblament de la consonenta que s'èc

davant los sons q, p, t.

→ **es partit** prononciat *e' pportit*.

→ **es comique** prononciat *e' ccoumiqué*.

→ **es traucat** prononciat *é' ttròucat*.

- se pronóncia *i* davant consonenta quand lo subjècte es aquò:

→ **aquò 's lo mèstre que zo ditz** prononciat

oquouòì lou mè'ttre qué zou dis.

- se pronóncia *z* davant vocala:

→ **es el que zo a fach** prononciat *éz él qué zou*

o fatch.

- se pronóncia *i* davant vocala quand lo subjècte es aquò:

→ **aquò 's acabat** prononciat *oquouòì ocobat*.

- a part que se pronóncia *z* davant "i" qd. lo subjècte es aquò

e qu' aquel "i" es segut foneticament per una altra vocala:

→ **aquò 's igal** prononciat *oquouòz i.al*.

" oquouòì i. al " es pas possible.

uò: Aquesta diftonga se pronóncia *iò*.

→ fuòc = *fiòc*; buòu = *biòu*...

Ligasons entre los mots:

- Quand 2 vocalas se sègon, l' una dins un 1er mot, l' altra dins lo 2^d, amai desseparadas per una èssa finala al permèira mot, plan sovent, mès pas totjorn, la permèira pren lo dessús e fa desaparestre la segonda:

→ **ai pas una menuta** prononciat *ai pa' no menuto*.

→ **li aviá una femna** prononciat *li 'biò ' no femno*.

- Quand 2 consonentas se sègon, l' una en finala d' un 1er mot, l' altra a l' iniciala del 2^d, plan sovent la permèira pren lo son de la segonda en donent a la ligason lo son de la segonda consonenta redoblada:

→ **pòt venir** prononciat *pob bení*.

Mès aquesta assimilación d' una consonenta a la que la s'èc, es pas pròpra a Brandonet, nimai al parlar roergat, e seriá quitament pro generalisada a l' ensemble occitan.

NB: Plan solide aquelles biaisses de prononciar a despart se màrcon pas ges dins la lenga escricha.